

Asia: VN/20209/2021

Selvitys järjestöjen varainhankinnan avustamisesta ja tukemisesta valtionavustustoiminnassa

Lausunnonantajan taustatiedot

Valitse sopivin vaihtoehto

Järjestö

Selvitys ja sen teemat

1. Mitä mieltä olet järjestöjen varainhankinnan tilasta ja tulevaisuudesta? Asiaa tarkastellaan selvityksen toisessa luvussa.

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä järjestöjen varainhankinnan avustaminen ja tukeminen on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa järjestöjen rahoitusta ollaan siirtämässä valtion talousarvioon eli käytännössä poliittisen päätöksenteon kohteeksi. Järjestöjen varainhankinnasta keskusteltaessa on tärkeää muistaa järjestöjen erilaisuus. Järjestöt edustavat erilaisia kohderyhmiä. Heikompiosaisten kanssa työtä tekevät järjestöt voivat jo lähtökohtaisesti olla huonommassa asemassa varainkeruussa. Niiden kohdalla mahdollisuudet tehdä merkityksellistä varainhankintatyötä saattaa vaihdella esimerkiksi sen perusteella, miten tiettyjen kansanterveys- tai sairausryhmien tukemisen merkitystä korostetaan historiallisesti ja yhteiskunnallisesti. Raportissa todetaankin, miten osan järjestöjen perinteinen tunnettuus ja kohderyhmien houkuttelevuus vaikuttavat positiivisesti niiden saamien lahjoitusten määrään.

2. Mitä havaintoja sinulla on järjestöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvistä käytännöistä ja niitä koskevasta sääntelystä? Asiaa tarkastellaan selvityksen neljännessä luvussa.

Osa järjestöistä edustaa kohderyhmiä, jotka jo lähtökohtaisesti aiheuttavat suuria taloudellisia kustannuksia, mikä saattaa sinällään olla este lahjoittamiseen. Raportissa myönnetäänkin, että uudistuvassa varainhankinnan tilanteessa järjestöt ovat erilaisessa lähtökohdissa. Rahoittajien vaatimukset toiminnan tuloksellisuudelle ja vaikutuksille eivät ole aina yksiselitteisiä. Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä onkin tärkeää, että valtionavustuksen myöntöperusteissa pyritäisiin yhä vahvempaan läpinäkyvyyteen.

3. Mitä asioita järjestöjen varainhankinnan avustamisessa ja tukemisessa sekä valtionavustusten myöntämisessä on otettava huomioon? Asiaa tarkastellaan selvityksen viidennessä luvussa.

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä omavastuuosuuden määrittelyssä on otettava huomioon järjestöjen erilaisuus. Omavastuuosuuden periminen ei saa vaikuttaa järjestön tekemään perustyöhön ja muuten toimintaan saataviin tuloihin, esimerkiksi lahjoituksiin. Järjestöjen varallisuutta arvioitaessa on edelleen otettava huomioon järjestöjen kohderyhmien ja toimintojen erilaisuus.

4. Minkälaisia vaikutuksia arvioit käsiteltävillä keinoilla olevan? Asiaa tarkastellaan selvityksen kuudennessa luvussa.

Varainhankinnalla saatavilla tuotoilla ei tulisi olla suoria vaikutuksia valtionavustuksen myöntämiseen. Allergia-, iho- ja astmaliitto muistuttaa myös siitä, että varainhankinta vaatii järjestöissä riittäviä resursseja, jotta se voisi olla tuloksellisesti. Tähän ei välttämättä ole kaikilla pienemmillä järjestöillä omin voimin panostaa riittävästi.

Vapaaehtoistoiminnan merkitystä valtionavustusta myönnettäessä kuvataan raportissa osin epämääräisesti. Vapaaehtoistoiminta on merkittävä voimavara monelle järjestölle, mutta osassa järjestöjä vapaaehtoistoiminnan vahvistaminen tai kehittäminen voi olla haastavaa pelkästään kohderyhmän heikentyneiden voimavarojen vuoksi. Näin esimerkiksi, kun kohteena ovat pitkäaikaissairaat tai vammaiset.

5. Miten järjestöjen autonomiaa pitäisi turvata ja kuinka järjestöjen toimintaedellytyksiä tulisi varmistaa valtionavustustoiminnassa? Asiaa tarkastellaan selvityksen liitteessä.

Allergia-, iho- ja astmaliitto jakaa huolen uudistuksen vaikutuksista järjestöjen autonomian heikentymiseen. Liiton mielestä tämä voi puolestaan johtaa siihen, että rahoittajan vaatimukset voivat vaikuttaa järjestön tekemään työhön kohderyhmän kannalta heikentävästi. Tämä toteutuisi erityisesti tilanteessa, jossa varainhankinnalla saatavat tuotot vaikuttaisivat valtionavustuksen tason heikentymiseen.

Valtionavustustoiminnan kehittäminen

Anna yleistä palautetta selvityksestä tai kommentoi järjestöjä koskevan valtionavustustoiminnan kehittämistä ja yhdenmukaistamista.

-

Hellemaa Paula
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry